

ar

Bestuursverslag 2022

c

am

ar

Inhoud

Inleiding	3
Kwalitatieve verantwoording	5
Activiteitenoverzicht.....	7
<i>What's Up</i>	7
<i>What's Real</i>	14
<i>What's Next</i>	17
<i>5D ExpoLab</i>	20
<i>Educatie</i>	21
Realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken.....	22
Afwijkingen in de realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken.....	25
Verhouding betalende/niet-betalende bezoekers.....	27
Bedrijfsvoering verantwoording	28
Realisatie: staat van baten en lasten.....	28
Organisatie.....	35
Toelichting stand van zaken onderhoud en MOP	43

am

ar

Inleiding

In het vierjarig programma *What's up? What's real? What's next?* dat alle activiteiten verbindt, is de centrale vraag: hoe kunnen we ontwerpen aan een leefbare, eerlijke en duurzame stad? In een lichtvoetig, informerend programma (*What's up?*) dat dicht op de actualiteit de stad zit, verkent Arcam met uiteenlopende partners en gebruikers de stad. Als we weten wat er gebeurt in de stad, zoeken we naar verklaringen in workshops, masterclasses en ontwerp ateliers (*What's real?*). Zo kan Arcam nieuwe ontwerp vragen over de toekomst van de stad formuleren in tentoonstellingen en multimediale presentaties (*What's next?*).

2022 was een jaar waarin Arcam op diverse fronten nieuwe paden insloeg. Inhoudelijk gingen we de samenwerking aan met Heemschut. We betrokken internationale architecten en academici bij de programmering, en partners kregen de ruimte om te reflecteren in columns (over eigenaarschap in de woningbouw). Ook publiceerden we gedichten namens de boven- en ondergrondse Amsterdammers (de rioolbuis, de omafiets, de stoeptegels, en vele anderen). Dat alles scherp op de actualiteit van de gemeenteraadsverkiezingen waarin Arcam debatteerde met wethouders en raadsleden o.a. over groen, water, klimaat en de woningmarkt.

In de online communicatie, steeds belangrijker in tijden van corona, kreeg de AAP een nieuwe huisstijl, verkoopt Arcam nu ook online boeken en werd onze programmering zichtbaar op straat via een prachtig scherm. En op het niveau van de organisatie voerde Arcam voor het eerst in de geschiedenis entreegeld in.

Achter de schermen in 2022 werden de bestaande afspraken met belangrijke partners bestendigd, werden interne systemen verder geprofessionaliseerd en verbreedden we ons netwerk van woningcorporaties, waterschap, onderwijsinstellingen en collega-instituten. Ook werd Arcam een van de drijvende krachten achter de landelijke Dag van de Architectuur (bepalen thema, organiseren netwerkverbindingen lokaal-landelijk).

Met de gevolgen van corona nog vers in het geheugen bestendigden we zo onze inhoudelijke, strategische en financiële positie. Ondanks grote financiële en maatschappelijke onzekerheden werd 2022 een jaar waar we met voldoening op terug kijken.

am

ar

Namens het bestuur,

Tess Broekmans
Voorzitter (waarnemend)

Cathelijne Hermans
Secretaris-penningmeester

c

am

ar

Kwalitatieve verantwoording

”When you change the way you look at things, the things you look at begin to change.”

Arcam is al 35 jaar hét centrum voor architectuur in Amsterdam - een ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapsontwerp. Van daaruit belicht en verkent Arcam actuele stedelijke opgaven en ambities, en kijken we naar de rol die de ontwerpers, beleidsmakers, bouwers en bewoners (kunnen) spelen bij het vormgeven van hun stad. We bieden een neutraal, onafhankelijk en divers podium en laten ontwerpers, opdrachtgevers, bouwers en gebruikers aan het woord.

Het vaste programma bestaat uit tentoonstellingen, gesprekken, wandelingen en rondleidingen. Daarnaast ontwikkelen we experimentele projecten die van groot belang zijn voor het verbinden van nieuwe kennis aan de ontwerpsector, en om frisse en verrassende programma's te kunnen bieden. Onze Architects in Residence spelen daarbij een cruciale rol. Met hen hebben we de afgelopen jaren veel nieuwe stemmen en inzichten gekoppeld aan de ontwerpogaven in de stad.

Als architectuurcentrum realiseren wij ons dat architectuur, en alle beslissingen die gepaard gaan met het ontwerpen aan de stad, niet los van elkaar staan, maar met elkaar verbonden zijn. Opgaven als data-eigenaarschap, algoritmes in de stad, klimaatverandering, economische ongelijkheid of sociale processen willen we daarom niet apart belichten, maar in overeenstemming met elkaar. Tegelijkertijd worden de onderwerpen steeds complexer, waardoor de kloof tussen professionals en geïnteresseerde Amsterdammers steeds groter lijkt te worden. In onze programmering hebben we daarom veel aandacht besteed aan het ontsluiten van complexe kennis en het stimuleren van dialoog.

Voorbeelden daarvan in 2022 zijn de tentoonstellingen *Vloeibare bouwsteen – Ontwerpen met water in Amsterdam* (juli/nov 2022), en *Sub terra – new roots for underground urbanism* (nov 2021/maart 2022). Daarbij bood de samenwerking met de UvA (Amsterdam Time Machine) historisch perspectief, onderzochten studenten van de Hogeschool van Amsterdam de mogelijkheden van multimediale presentaties, en ontwikkelden we met 3D Amsterdam nieuwe mogelijkheden voor ontwerpen met datasets en de datavisualisaties. Op die manier werden bezoekers uitgedaagd zich uit te spreken over complexe materie. Achter de schermen verkenden gemeentelijke ontwerpdiensten, waterorganisaties, deskundigen met uiteenlopende, specifieke

am

ar

expertise en museale organisaties samen de ontwerpogaven van natuurinclusieve en klimaatadaptieve steden.

Als onderdeel van de tentoonstelling *Private Eye_Butler_Spy* lieten we in de publicatie *On camera* zien wat welke camera's allemaal kunnen naar analogie van vogelgidsen. Bij *Playing Architecture* wordt het publiek juist bewust gemaakt van vooringenomen perspectieven in de spellen die zij spelen. Waarom worden poppenhuizen altijd bewoond door een traditioneel gezin? Waarom kun je van blokkendozen nooit megastallen of kerncentrales bouwen? Waarom is winstmaximalisatie in *Monopoly* een gezellig familiespel? Op die manier wordt het gebruik van architectonische beeldentaal bevraagd én ingezet om nieuwe perspectieven te creëren.

Ook tijdens de Dag van de Architectuur, de Winterlezingen en rondom de Amsterdamse Architectuurprijs zoeken we het brede publiek op. We bevragen lokaal en landelijk de tendensen, incentives, financiële, economische en politieke factoren die zeggenschap over woonomgeving en openbare ruimte compliceren. We brengen ontwerpers, opdrachtgevers, burgers en beleidsmakers samen. We stellen de kennis van ontwerpers en mede-opdrachtgevers centraal om beleidsambities nader te onderzoeken en de echte ontwerp vragen scherper te stellen.

Alles samengevat was 2022 vooral een jaar van anders en breder kijken. Daarom was ons motto in 2022: "When you change the way you look at things, the things you look at begin to change." Hoe anders kijken naar de stad ook ruimtelijk interessant kan zijn (bruggen over het IJ, Sluisbuurt, betaalbaarheid woningmarkt, kwaliteit in architectuur) werd vastgelegd in de publicatie *Welkom thuis in de stad van morgen*. Een cassette met 6 publicaties, waaraan meer dan 250 mensen hebben meegewerkt.

Ons jaarprogramma staat in 2023 in het teken van universele(re) toegankelijkheid. We hebben ontdekt dat het verzamelen van nieuwe perspectieven en ondervertegenwoordigde inzichten veel tijd, geduld, liefde en feedbackloops vereist. De meerwaarde blijkt echter overduidelijk uit de manier waarop het gesprek over de stad wordt verbreed, en het aantal nieuwe perspectieven dat in de dialoog tussen Amsterdammers wordt belicht. Dat leidt tot nieuwe gesprekken, die niet alleen de kennis van het publiek vergroten, maar ook die van de bouwwereld.

am

ar

Activiteitenoverzicht

- Eigen initiatief
- Op uitnodiging

What's Up

● Gemeenteraadsverkiezingen 2022: Lijsttrekkers ontvangen Nieuw Amsterdam

Manifest

11 januari 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: De lijsttrekkers van de vier grootste partijen: Reinier van Dantzig, Rutger Groot Wassink, Claire Martens en Marjolein Moorman. Een gesprek met de lijsttrekkers van de vier grootste partijen over het Amsterdam van 2022-2030. Columns van Onno Dwars (Ballast Nedam) en Indira van 't Klooster (Arcam).

■ Architecture Now #25 - De Architectuurprijzen 2021

12 januari 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: architecten en ontwikkelaars van een aantal prijswinnende projecten: Hans van der Zant, Lyongo Juliana, Gus Tielens, Albert Herder, Jeroen Geurst, Bianca Seekles, Martijn Bakker en Arjenne van Berkum. Een gespreksprogramma met de architecten en ontwikkelaars van een aantal prijswinnende projecten uit 2021 over de bijdrage van hun gebouw aan de stad.

■ Winterlezingen 2022: Sluisbuurt in uitvoering

In het 9^e seizoen van de Winterlezingen bespraken we in vijf sessies de ontwerpen van de Sluisbuurt en reflecteerden we op de grotere ambities die daaraan ten grondslag liggen.

■ Winterlezingen 2022: Sluisbuurt in uitvoering - #1 Complete stad: openbare ruimte en voorzieningen

13 januari 2022, Perdu Theater

Sprekers: Mirjana Milanovic, Tess Broekmans, Steven Delva, Burton Hamfelt. Een verhaal over het stedenbouwkundig plan van de Sluisbuurt en over de kwaliteit van de openbare ruimte en voorzieningen in een nieuw te bouwen buurt.

am

ar

■ **Winterlezingen 2022: Sluisbuurt in uitvoering - #2 Leefbaarheid en bereikbaarheid**

20 januari 2022, Perdu Theater

Sprekers: Caro van de Venne, Oscar Vosen, Saskia Kluit, Stephan Valenta, Caro van de Venne. Een lezing en panelgesprek over de centrale rol van fysieke beweging en fietsen in het ontwerp van PATCHWORK van Barcode Architects en hoe waarborg je een goede bereikbaarheid van en naar een nieuwe autoluwe buurt, via openbaar vervoer en fiets?

● **Greening the City #8 - De meerwaarde van verticaal groen**

24 januari 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Fred Booy, Timo Cents, Michelle Gulickx, Ariadne Onclin, Robbert Snep, Geert Timmermans, Brenda Swinkels, Max Visser en Raymond Brouwers. Een gesprek over de kennis en ervaring die aanwezig is bij groene pioniersprojecten.

■ **Winterlezingen 2022: Sluisbuurt in uitvoering - #3 Onderwijs en campusvorming**

27 januari 2022, Perdu Theater

Sprekers: Ronald Schleurholts, Robert Winkel, Franc van Nunen, Karel Koch, Gijsbert Mul en Mirjana Milanovic. Hoe kan de nieuwe Campus aan het IJ van de HvA een bijdrage leveren aan de levendigheid van de Sluisbuurt en welke aantrekkingskracht heeft dit op stads- of regioniveau?

● **Architectenweb Symposium: Het nieuwe hybride stadsblok**

1 februari 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Fred Booy, Timo Cents, Michelle Gulickx, Ariadne Onclin, Robbert Snep, Geert Timmermans, Brenda Swinkels, Max Visser en Raymond Brouwers. Moderatie door Indira van 't Klooster. Een symposium over een nieuwe stedelijke blok: het hybride stadsblok. Een combinatie van een gesloten bouwblok met daarop meerdere woontorens.

■ **Workshop Subjectieve Atlas van Amsterdam - #3 Sandberg Instituut Design**

Department

10 februari 2022, Fabulous Future

Bezoekers/Deelnemers: Studenten van het Sandberg Instituut. De derde workshop i.h.k.v. de Subjective Atlas of Amsterdam met studenten het Sandberg Instituut om te reflecteren hoe deelnemers de stad ervaren.

am

ar

■ **Winterlezingen 2022: Sluisbuurt in uitvoering - #5 Duurzaamheid en natuurinclusiviteit**

10 februari 2022, Perdu Theater

Sprekers: Paul de Ruiter, Gerwin de Vries, Andy van den Dobbelsesteen, Dirk van den Reek, Ton Schaap, Ton Schaap, Mirjana Milanovic en Burton Hamfelt. We schenken ons licht op de duurzaamheidsambities van de Sluisbuurt met groen icoon Horizon, door Paul de Ruiter Architects en FLUX Landscape. Gevolgd door een afsluitende reflectie op de architectonische kwaliteit van de Sluisbuurt door Ton Schaap.

■ **Winterlezingen 2022: Sluisbuurt in uitvoering - #4 Woonkwaliteit en betaalbaarheid**

17 februari 2022, Perdu Theater

Sprekers: Branimir Medić, Martine Vledder, Daan Roggeveen, Mirjana Milanovic en Burton Hamfelt. Hoe realiseer je een hoge woonkwaliteit in hoogbouw? In gesprek over het ontwerp van Justus door de Architecten Cie. gevolgd door een panelgesprek over wonen op hoogte.

● **Amsterdam Kiest: De bereikbare metropool**

3 maart 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Thea de Vries, Claudia Zuiderwijk, Indira van 't Klooster, Eric Groot Kormelink, Esther van Garderen en Irma Winkenijs. In gesprek over de mogelijkheden om de metropool slim, duurzaam en bereikbaar te houden.

■ **Verkiezingsgesprek Privacy in de publieke ruimte**

12 maart, Arcam

Tom van Arman, Max Kortlander, Vreer Verkerke, Suleyman Aslami, Itay Garmien en Elisabeth IJmker. Een gesprek met vier politieke partijen over de kansen en risico's van de smart city op het gebied van privacy.

● **Afbraak van de architectuur**

14 maart 2022, De Balie

Arna Mačkić, Herman Hertzberger, Indira van 't Klooster. Een gesprek over het zogenaamde uitsterven van de architect met een maatschappelijk doel voor ogen.

■ **Workshop Subjectieve Atlas van Amsterdam - #4 IHLIA**

29 maart, OBA Oosterdok Future

Een workshop met IHLIA – LGBTI Heritage in het kader van de Subjectieve Atlas van Amsterdam om te reflecteren op persoonlijk belangrijke, opvallende of onderbelichte fenomenen die Amsterdam typeren.

am

ar

■ **Jurydag AAP**

8 april 2022, Amsterdam

Met de zes juryleden tourden we met 2 bussen de stad door voor een bezoek aan alle 10 nominaties van de Amsterdamse Architectuurprijs 2022, met toelichting van ontwerpers en opdrachtgevers.

■ **Pilot Educatieboxen Vloeibare Bouwstenen**

20 april, Park Schinkeleilanden

Arcam heeft in samenwerking met Waterschap vier activiteitenkistjes ontworpen aansluitend bij de watertentoonstelling 'vloeibare bouwsteen – ontwerpen met water in Amsterdam. De kistjes werden in de zomer van 2022 regelmatig uitgeleend aan activiteitendagen in Muiderslot bijvoorbeeld. De kistjes kunnen zeker nog 4 jaar lang geraadpleegd of uitgeleend worden via Arcam.

■ **Opening Atelier Subjectieve Atlas van Amsterdam**

22 april 2022, Arcam

Tijdens de opening van het Open Atelier kon men kennismaken met het langlopende onderzoeksproject Subjectieve Atlas van Amsterdam en vertelden deelnemers aan de workshops meer over hun persoonlijke kijk op Amsterdam.

■ **Open Atelier Subjectieve Atlas van Amsterdam**

22 april – 27 november 2022

In het Open Atelier van de Subjectieve Atlas op de kantoorverdieping toonden we de tussentijdse resultaten en konden bezoekers eigen perspectief in kaart brengen, waarvan enkele bijdragen ook in de publicatie zijn opgenomen.

■ **Architecture Now - AAP 2022: Nieuwe blikvangers in de stad**

2 mei 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Do Janne Vermeulen, Bob Jansen, Jurrian van Stigt, Gijs Rikken, Eric Groot Kormelink, Caroline Bos en Tom Redecker. In aanloop naar de uitreiking van de 15^e editie van de Amsterdamse Architectuurprijs spraken we met de tien genomineerden. In deze eerste aflevering stonden de 'blikvangers' centraal. We bespraken de genomineerde gebouwen The Harbour Club, HAUT Amsterdam en Valley die de entree van drie verschillende buurten markeren.

am

ar

■ **Architecture Now - AAP 2022: De tijdloze klassiekers van nu**

9 mei 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Gus Tielens, Dorte Kristensen, Hans van der Zant, Saskia Bosnie, Fayaz Doekhie, Daniel Libeskind en Fedde Schouten. In deze tweede aflevering AAP gesprekken stonden de 'tijdloze klassiekers' centraal. We bespraken de genomineerde projecten Spaarndammerhart, The British School en het Nationaal Holocaust Namenmonument, die binnen de korte tijd dat ze opgeleverd zijn al een vanzelfsprekendheid in de stad hebben afgedwongen.

■ **Architecture Now - AAP 2022: De gamechangers van de architectuur**

16 mei 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Menno Kooistra, Olaf Gipser, Milena Jovanovic, Gianni Cito, Erik de Vries, Bassima el Haik, Marc Reniers, Olivier Rasche en Esther Sarphatie. In deze laatste aflevering stonden de 'gamechangers' centraal; gebouwen die laten zien dat het anders kan. We bespraken de genomineerde gebouwen Basisschool De Wereldburger, Stories, De Finish en De Voortuinen, die op het vlak van duurzaamheid, circulariteit, woonkwaliteit en modulair bouwen een bijzondere prestatie hebben geleverd.

■ **Uitreiking Amsterdamse Architectuurprijs 2022**

19 mei, Centrale Markthal

De uitreiking inclusief feest van de bijzondere vijftiende editie van de Amsterdamse Architectuurprijs vond plaats in de Centrale Markthal, de ooit grootste overdekte markthal van Europa. Tussen meer dan 200 professionals en liefhebbers van architectuur en landschapsarchitectuur maakten we bekend dat de architecten en opdrachtgevers van het Nationaal Holocaust Namenmonument (vakprijs) en Basisschool de Wereldburger (publieksprijs) de spiksplinternieuwe awards mee naar huis mochten nemen.

● **Architectenweb.nl Symposium: Het nieuwe hybride stadsblok vanuit gebruikersperspectief**

10 mei, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Daan Roggeveen, Minouche Besters, Frank Suurenbroek, Philomène van der Vliet, Adam Visser, Daniëlle Huls, Fieke van den Beuken en Johan Snel. Moderatie door Indira van 't Klooster. Vervolg op het eerste symposium over een nieuw type stadsblok (Een combinatie van een gesloten bouwblok met daarop meerdere woontorens) vanuit het perspectief van de gebruiker.

am

ar

■ **Fietstour Sprong over het IJ**

28 mei, 11 juni, 2,9 juli, 28 augustus, 11 september, 9, 23 oktober 2022 , Amsterdam
Een fietstour onder leiding van architour over de historische, bestaande en geplande verbindingen voor het IJ met bezoek aan de foto-expo Sprong over het IJ.

■ **Dag van de Architectuur: Kennisdag**

16 juni 2022, Het Nieuwe Instituut
Een kennisdag voor landelijke en lokale architectuurinitiatieven bedoeld om snel inzicht te krijgen in organisaties met soortgelijke aandachtspunten, een eerste aanzet te verkennen tot samenwerking en om mogelijk vervolgstappen in te plannen, met o.a. Rijksbouwmeester Francesco Veenstra.

■ **Dag van de Architectuur: Zaterdag**

Zaterdag 18 juni, Amsterdam
Op en rondom deze dagen organiseerden diverse architectuurinitiatieven wandelingen, rondleidingen, fietstochten en andere activiteiten. Op zaterdag was er een lezingen- en panelsessie i.h.k.v. de foto-expositie Sprong over het IJ vanuit P11ek, met o.a. stedenbouwkundige grootheid Riek Bakker; vonden er openstellingen plaats van recent opgeleverde of nog op te leveren gebouwen verspreid door heel Amsterdam, en gaven deelnemers aan de tentoonstelling Private_Eye_Buter_Spy artist talks in de tentoonstelling.

■ **Dag van de Architectuur: Zondag**

19 juni 2022, Amsterdam
De zondag van de DvdA stond bovenal in het teken van 15 jaar Amsterdamse Architectuurprijs. In dit kader vonden er 3 bustours en 2 fietstours plaats langs een selectie van nominaties van de afgelopen jaren. Aan het einde van de dag werd de publieksprijs 15 jaar AAP uitgereikt aan Ru Paré Community van BETA na meer dan 800 online stemmen.

● **Veerkrachtige sociale woningen**

6 juli, Pakhuis de Zwijger
Sprekers: Remko Zuidema, Frans van der Werf, Karel Dekker, Harmen Nieuwland en Niels Bon. Een gesprek over het aanpassen van gebouwen volgens het principe van Open Bouwen om de levelsloop ervan te verlengen.

am

ar

■ **Workshop Subjectieve Atlas van Amsterdam - #3 Sandberg Instituut Design**

Department

10 juli, Startblok Elzenhagen

Een workshop bij Startblok Elzenhagen ihkv de Subjective Atlas of Amsterdam over het gevoel van *belonging* onder statushouders en de invloed van de gebouwde omgeving.

● **Dutch Visitors' Programme**

20 juli, Arcam

Zeven 'high potentials' uit Zuid-Korea, Colombia, Egypte, India, Indonesië, Oman en Zuid-Afrika brachten een bezoek aan Nederland, én aan de tentoonstelling Vloeibare Bouwsteen om meer te leren over de Nederlandse watersector, georganiseerd vanuit het RVO (ministerie van EZK).

■ **Nieuwe Stad op Zondag Zomerwandeling Special: Zeeburgereiland vanuit de bewoners**

21 augustus 2022

In deze special vertellen de pioniers, de eerste bewoners van Zeeburgereiland, over de opbouw van het eiland én hoe zij de buurt op dit moment ervaren.

■ **Nieuwe Stad op Zondag Zomerwandeling Special: Namenmonument voor mensen met visuele beperking**

21 augustus 2022

Een speciale architectuurtour door de winnaar van de Amsterdamse Architectuurprijs 2022, het Nationaal Holocaust Namenmonumen, voor blinden en slechtzienden.

● **Designing for Neighbourhood Resilience #3 - Bridging the divide**

6 september, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Guilia Gualtieri, Indira van 't Klooster, Filippo Lodi, Emiel Wolf en Hannah Oul-Hadj. Een gesprek over de invloed van de openbare ruimte en maatschappelijke participatie op de veerkrachtigheid van een buurt.

● **De verdwenen leeuwen van het Centraal Station**

17 september 2022, Arcam

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

Lezing over de 22 verdwenen leeuwenbeelden die ooit op de spoorviaducten bij het Centraal Station stonden.

am

ar

■ **Nieuwe Stad op Zondag Zomer Special fietstour Post-'65 architectuur in Amsterdam Noord**

18 september, Amsterdam Noord

Post-'65 architectuurfietstour door Plan van Gool en andere delen van Amsterdam Noord onder leiding van Heemschut.

● **Fellow #6: de Chrononauten on Architectures of Trust**

3 oktober, Pakhuis de Zwijger

Spreekers: Edwin Gardner en Christiaan Fruneaux, onder moderatie van Indira van 't Klooster. Een gesprek over het ontwerpen van inclusieve steden.

■ **Nieuwe Stad op Zondag Special: Amsterdam sloop in Amsterdam Oost**

9 oktober, Amsterdam Oost

Een wandeling door Amsterdam Oost door Wouter van Elburg aan de hand van zijn publicatie Amsterdam Sloop.

■ **Nieuwe Stad op Zondag Special: 20 jaar transformatie in de Indische Buurt**

27 november 2022, Indische Buurt

Vanaf drie plekken in de buurt vertellen architecten Marc Reniers en Machiel Spaan (M3H) het verhaal van de getransformeerde Indische Buurt, waar M3H de afgelopen 20 jaar aan de transformatie ervan heeft gewerkt.

● **Rondleiding deelnemers Deltacongres/Waternet**

9 november, Arcam

50 deelnemers brachten een bezoek aan de tentoonstelling Vloeibare Bouwsteen als satellietprogramma van het 13^e Nationaal Deltacongres.

What's Real

■ **Workshop redactiecommissie Sprong over het IJ**

21 maart, Arcam

Leden: Lorien Beijaert, architect Studio L A, Gershwin Bonevacia, schrijver, dichter, filosoof, Robbert Bovee, programmamaker De Ruimtelijke Stad bij Pakhuis De Zwijger, Esther van Garderen, directeur Fietsersbond, René Quist, hoofdredacteur Schuttevaer, Kaylee Schilder, coördinator van het project Buurtverbinding en Ontmoeting & Empowerment bij Civic Amsterdam en Marthe Singelenberg, mede-oprichter en

am

directeur bij WomenMakeTheCity. Selectiebijeenkomst van de redactiecommissie om de beste foto's en verhalen voor de foto-expo aan te wijzen.

■ **Tafel van Arcam**

23 maart, LEVS

De eerste Tafel van Arcam in 2022 werd gehost door LEVS Architecten. De Tafel van Arcam is de exclusieve netwerkclub van Arcam. Drie keer per jaar komen we in een inspirerende setting en op een bijzondere locatie bijeen en gaan we als tafelgenoten – onder het genot van goed eten en drinken – met elkaar in gesprek over architectuur en Amsterdam.

■ **Nieuwe partnerborrel**

13 april, Arcam

In het najaar van 2021 stelden we die nieuwe Amsterdamse partnergeneratie architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten voor via een nieuwe websiterubriek. De 33 nieuwe uitgelichte partners waren uitgenodigd voor een netwerkborrel om over hun positie als partner te praten.

■ **Foto-expositie Sprong over het IJ**

26 mei t/m 31 oktober 2022

Om het voorkeursbesluit over de voetgangerstunnel bij CS en de 2 bruggen over het IJ te markeren, organiseerden Arcam en de gemeente Amsterdam een reizende foto-expositie en een publicatie. Na de NDSM-werf en de IJpromenade waren de foto's en verhalen te bewonderen op het IJplein. De opening vond plaats op 26 mei onder toezienend oog van inzenders en beleidsmakers

■ **Dag van de Jonge Ontwerper**

17 juni 2022, Tolhuistuin

De derde editie van de Dag van de Jonge Ontwerper, de landelijke ontwerpmanifestatie voor jonge ontwerpers. Vanuit de Tolhuistuin gingen zo'n 80 studenten van PEP, het Professioneel Ervarings Programma, aan de slag met vier casussen ingebracht door opdrachtgevers en projectontwikkelaars.

■ **Tafel van Arcam**

30 juni, Van Eesteren Museum en Inbo

Na een bezoek aan de opening van de tentoonstelling SuperWest in het Van Eesteren Museum werd de Tafel van Arcam gevolgd door een diner bij Inbo waarin we in gesprek

ar

gingen over de stedelijke vernieuwing in Amsterdam Nieuw-West en de Kolenkitbuurt in West.

■ **Kennismiddag Bouwen vanuit de bodem**

13 juli, Arcam

Deelnemers: Marco Roos (Naturalis), Joyce van den Berg (gemeente Amsterdam, Boudewijn Koopmans (Amsterdam Time Machine, UvA), Hester Aardse (Monumenten en Archeologie), Boudewijn Boon (Civic Interaction Design, HvA), Jana Crepon en Aura Luz Melis (Inside Outside), Thijs de Zeeuw (landschapsarchitect), Karlijn Besse (Other Spheres), Thijs van Spaandonk (onderzoeker, architect, stedenbouwkundige). Een interdisciplinaire inspiratiemiddag in opdracht van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, waarin we de ontwerpwereld wilden verbinden met uiteenlopende werkvelden, beleidsmakers, beheerders en erfgoed specialisten die actief zijn in de ondergrond.

● **Derde Van der Vlislezing: Lokale democratie**

22 september, Van Eesteren Museum

Petra Brouwer, Tim Verlaan, Noor Vet, Aimée Albers, Rutger Groot Wassink en Melissa Koutouzis, onder moderatie van Indira van 't Klooster. Een lezing met panelgesprek over de manieren waarop lokale onvrede een stem moet krijgen, en wat de rol van bewoners en actievoerders moet zijn in het democratisch proces.

■ **Lanceringsavond De 25 groenste gebouwen van Amsterdam**

26 september 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Marleen van Driel, Rubén Dario Kleimeer, Coen van Oostrom, Sabine Lebesque, Bob Mantel, Do Janna Vermeulen, Mantijn van Leeuwen en Josja van der Veer. De feestelijke lancering van De groene architectuurgids van Amsterdam, de 25 groenste gebouwen van 2000 tot en met 2025, met een kritisch gesprek over het meten van groen en duurzaamheid.

■ **Tafel van Arcam**

15 november, Dok architecten

De 3^e Tafel van Arcam stond in het teken van architectuur samen maken. Een levendige discussie werd op gang gebracht door de inzending van beelden door de leden met hun visie op de huidige stand van zaken in de architectuurwereld.

am

ar

■ Phyto Future – Stakeholdermeeting

22 november, Arcam

Deelnemers: Indira van 't Klooster, Kim Borgmann (Port of Amsterdam), Lesley Kappar, Merijn Vroonhof, Enno Ebels (gemeente Amsterdam), Menno Doppenberg (Gemeente Zaanstad), Margit Blok (Eurotank Terminals Amsterdam), Bart Hellings (GoodFuels), Nora Thierry (Vlinderstichting), Jurriaan van den Eijkhof (ORAM), Karlijn de Jong (Studioninedots), Xu Ben Zhang (XBZ) en Justyna Chmielewska, Anthea van Regenmortel (DSL). In het Phyto Future project verkent ontwerp bureau Other Spheres hoe de transitie naar een groener en gezonder havengebied samen kan gaan met de overgang naar duurzamere energie en grondstoffen in de haven.

■ De toekomst van de Amsterdamse wooncoöperatie

14 december, OBA Oosterdok

Sprekers: Mira Nekova, Stephanie Zeulevoet, leden van wooncoöperatie De Nieuwe Meent, Jasper Klapwijk, Frank Nijs, Mosgan Tofighi, oprichters van wooncoöperaties De Bonte Hulst, Het Wijshuis en De Bundel, David Klinkhamer en Roel van der Zeeuw
Een gesprek over de toekomstige positie van wooncoöperaties in Amsterdam met initiatiefnemers, bewoners, beleidsmakers en stadsmakers.

■ Onder- en bovengrondse berichten aan het stadsbestuur

December 2022

Een gedichtencampagne met publicatie en video's ter bevordering van een nieuw bewustzijn om het stedenbouwkundig ontwerp voor de onder- en bovengrond samen te brengen, in opdracht van de gemeente Amsterdam. Stadsdichter Marjolein van Heemstra stelde 8 gedichten samen vanuit aardse zaken: straat, regen, de worm, omafiets, de kabel, lucht, wc-papier en het gasleidingnetwerk. Tuin- en parkontwerper Ton Hilhorst, fotograaf Rubén Dario Kleimeer, architect Aura Luz Melis, journalist, auteur en moderator Tracy Metz, erfgoedprofessional Thijs van Roon en landschapsontwerper Philomene van der Vliet waren goedvolle vertolkers van hun zaak.

What's Next

■ Afsluitend gesprek tentoonstelling Sub terra - New Roots for Underground Urbanism

3 februari 2022, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Han Admiraal, Antonia Cornaro, Bjarne Mastenbroek, Iwan Baan, Daniel Jongtien en Joyce van den Berg. Een afsluitend gesprek over de stedelijke

am

ar

ondergrondse ruimte. Welke kansen biedt de ondergrond als omgeving om in te wonen, werken en recreëren?

■ **Opening tentoonstelling Private_Eye_Butler_Spy**

11 maart, Arcam

De opening van de tentoonstelling Private_Eye_Butler_Spy met Waag directeur Marleen Stikker, en een performance Digital Esoterism van Ginevra Petrozzi.

■ **Tentoonstelling Private_Eye_Butler_Spy**

11 maart t/m 26 juni 2022, Arcam

Met de steeds groter worden invloed van technologie op ons dagelijks leven, onderzocht Arcam in de tentoonstelling Private_Eye_Butler_Spy de veranderde relatie tussen technologie en de mens.

■ **Lancering On Camera – Pocket guide to surveillance in the urban habitat**

1 juni, Arcam

Auteurs: Tom van Arman, Beryl Dreijer, Indira van 't Klooster, Max Kortlander, Douwe Schmidt, Anne Vera Veen, Judith Veenkamp

Advies en onderzoek: Frank Derriks, Daan Groenink, Emilie Tesch en Finn van Tol.

Er zijn gidsen voor vogels, planten en bloemen, maar nog niet voor de nieuwste soort in de stad: bewakingscamera's. Op 1 juni lanceerde Arcam 'On Camera! Pocket guide to surveillance in the urban habitat'. Deze zakgids classificeert en geeft achtergrondinformatie over de soorten camera's in de openbare ruimte. Zo kun je snel opzoeken met welke camera je te maken hebt en wat ze kunnen. De lancering bestond uit een Q&A met de co-auteurs, gevolgd een rondleiding door de Arcam tentoonstelling Private_Eye_Butler_Spy of een de Urban Camera Spotting Tour over Het Marineterrein met Architect in Residence Tom van Arman.

● **De haven als eco-industrieel landschapspark**

2 juni, Pakhuis de Zwijger

Sprekers: Margit Blok, Albert Vliegthart, Merijn Vroonhof en Enno Ebels. Hoe ziet de groene toekomst van de Petroleumhaven in Amsterdam eruit? Een gesprek over het bevorderen van de leefbaarheid in de haven met het behoud van industriële functies.

■ **Workshop How to become a smart city architect?**

15 juni, Marineterrein

Welke rol zullen architecten spelen bij het maken van steden in de toekomst? Welke instrumenten zullen architecten nodig hebben voor deze slimme

am

ar

stadsontwerpprocessen? Arcam en Architect in Residence Tom van Arman nodigden de ontwerpgemeenschap uit voor een hands-on Masterclass

■ **Opening tentoonstelling Vloeibare bouwsteen**

8 juli, Arcam

De tentoonstelling over de invloed van het Amsterdamse watersysteem op onze directe leefomgeving, officieel geopend door Peter Smit, Lid Dagelijks Bestuur Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

■ **Tentoonstelling Vloeibare Bouwsteen – Ontwerpen met water in Amsterdam**

9 juli t/m 27 november 2022

In de doe-tentoonstelling 'Vloeibare bouwsteen – Ontwerpen met water in Amsterdam' draaiden onze bezoeker zelf aan knoppen om de effecten van een complex watersysteem op de leefomgeving te ervaren. Want water kan gezien worden als een vloeibare bouwsteen voor een klimaatbestendige stad.

■ **A tot Z debat #2: Over de verbinding tussen Amsterdam en Zaandam**

29 september, Maakgemeenschap de Hoop Zaandam

Sprekers: Bas Kinsbergen, Cyril Stom, Camiel du Saar, Walter Benecke, Jeroen Atteveld, Richard Koek en Jan van Grunsven

Een gesprek over de toekomstige verbinding tussen Amsterdam Noord en Zaandam-Zuid waarbij de karakters van deze gebieden centraal staan, met onder andere lokale ondernemers.

■ **Opening tentoonstelling Playing Architecture**

9 december, Arcam

Met een heuse scavenger hunt en gesprekken met de samenstellers en vormgevers werd de tentoonstelling feestelijk geopend.

■ **Tentoonstelling Playing Architecture - het spel om de stad**

10 december 2022 t/m 28 mei 2023

Deze tentoonstelling onderzoekt de boodschappen en verhalen die in analoge en digitale spellen besloten liggen en laat zien wat deze voor de architectuur kunnen betekenen. Playing Architecture, is gecureerd door cultureel antropoloog Mélanie van der Hoorn en vormgegeven door architect Dafne Wiegiers (AHH).

am

ar

5D ExpoLab

Sinds 2020 werken we aan het 5D ExpoLab. Daarin verzamelen we informatie die helpt om actuele ontwikkelingen te duiden en te vertalen naar ontwerpgegevens, onderzoeken we kansrijke toepassingen van data(sets) als ontwerptool, en tonen we met (interactieve) maquettes actuele ruimtelijke ontwikkelingen in de metropoolregio aan bewoners, toeristen, professionals en buitenlandse delegaties. Het 5D ExpoLab is verankerd in het tentoonstellings- en onderzoeksprogramma van Arcam en maakt gebruik van open data over de stad en de regio. 2021 en 2022 gebruiken we om kennis te vergaren en om samen met onze partners deelonderzoeken te doen. De resultaten daarvan tonen we in de exposities die we maken.

■ Private_Eye_Butler_Spy

Een tentoonstelling over de invloed van technologie op het dagelijks leven en de veranderende relatie tussen technologie en de mens. De focus lag op het bewust maken van wie waar welke vormen van data-eigenaarschap heeft of zou kunnen claimen, op fysiek ruimtebeslag van technologie en op visies op wonen in de toekomst.

In het kader van het 5D ExpoLab was Woven Studio gevraagd om een tijdelijke installatie te maken in het toilet van Arcam. Het Pee Privacy Project vraagt aandacht voor het feit dat zelfs je poep of plas data bevatten, en dat je die dagelijks gedachteloos wegspoelt. Innovatief was het speculeren over ontwikkelingen die mogelijk in de toekomst effect kunnen hebben op de vormgeving van de publieke ruimte met nu nog 'onschadelijk en anonieme' open data samen met kunstenaars.

■ Vloebare bouwsteen – ontwerpen met water in Amsterdam

Een tentoonstelling in samenwerking met Waterschap AVG over de effecten van klimaatverandering op watermanagement in Amsterdam, de keuzes die we kunnen maken, en de ontwerpgegevens die daaronder ligt. Focus voor het 5D ExpoLab lag op datavisualisaties en digital twins als basis voor narratieven over waterbeheer als ontwerpgegevens.

■ 5D ExpoLab 8: NAP-slider

In de digital twin van Amsterdam maakte het team van 3D Amsterdam een functie waarmee je kunt zien wat het effect van een stijgende waterspiegel is in het huidige Amsterdam. Die maakt duidelijk dat al bij een stijging van 20 centimeter problemen ontstaan (als geen aanvullende maatregelen zouden worden genomen).

am

ar

■ 5D ExpoLab 9: Controlroom

Shosho ontwierp een narratief van echte Whatsapp-berichten tussen Waternet-deskundigen die laat zien dat watermanagement geen ‘systeem van machines’ is, maar mensenwerk.

■ 5D ExpoLab 10: Interactieve elementen in de tentoonstelling

Shosho ontwikkelde eenvoudige knoppen bij de 3D-geprinte maquettes, die een relatie laten zien met de introductiefilm. Traditionele elementen (Zeeslag, bouwblokjes in maquettes) boden offline interactie-elementen.

■ 5D ExpoLab 11: Amsterdam Time Machine

Door het 5D ExpoLab en de Amsterdam Time Machine te koppelen, kan een link worden gelegd tussen geschiedenis en toekomst. Zo kunnen bezoekers het heden begrijpen op basis van voorbeelden uit de geschiedenis. In ATM zijn bijvoorbeeld historische peildata geanimeerd, en historische kaarten zo gekalibreerd dat zij ‘passen op’ de onderlegger van 3D Amsterdam.

■ 5D ExpoLab 12: realtime vertoning ARK/NZK

Voor leken was deze installatie wat te hoog gegrepen, want supercomplex en barstensvol gedetailleerde informatie, maar professionals waren niet weg te slaan bij deze twee schermen. De realtime vertoning van Waterbeheer Amsterdam Rijnkanaal/Noordzeekanaal (ARK/NZK) bracht deskundigen uit uiteenlopende disciplines tot intense gesprekken, en dikwijls ook nieuwe inzichten.

Educatie

In 2022 hebben we, na een rustiger jaar in 2021, weer vele leerlingen mogen verwelkomen bij Arcam. We hebben in 2022 1.099 kinderen bereikt, die samen 112 contacturen hebben doorgebracht binnen onze educatieve programma's.

Naast de uitvoering van onze bestaande programma's *Amsterdam aan je Voeten*, *Bekijk je Wijk* en *Goed gevormd*, introduceerden we daarnaast nieuw programma: *Vloeibare bouwstenen*. Dit programma is ontwikkeld in opdracht van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, en werd gelanceerd tijdens de aansluitende tentoonstelling *Vloeibare bouwsteen – ontwerpen met water in Amsterdam*. Het programma bestaat uit vier activiteitenkistjes waarmee Amsterdammers weer in contact worden gebracht met het water waarbij ze wonen. De kistjes zijn speciaal voor het aantrekken van een breder

am

ar

publiek bij Arcam. Bezoekers met jonge kinderen zijn hierdoor in staat om laagdrempelig hetzelfde thema te ontdekken. Ook scholen kunnen de kistjes boeken waarna onze Stadsdocenten met hen op pad gaan in de omgeving. De kistjes bevatten praatplaten, werkbladen, activiteiten en proefjes. In 2022 zijn er diverse activiteiten georganiseerd in en rondom Amsterdam waar kinderen in aanraking konden komen met dit nieuwe programma. Het programma maakt minimaal t/m 2024 deel uit van het educatieaanbod van Arcam. In 2022 hebben we ruim 200 kinderen bereikt.

Op organisatorisch vlak was 2022 een dynamisch jaar voor educatie binnen Arcam. Naast een periode van ouderschapsverlof voor de projectleider educatie, vond deze tevens een nieuwe uitdaging per oktober. Mede daardoor ontdekten we opnieuw dat de organisatorische belasting die het draaiend houden van een succesvol en effectief educatieaanbod veel vraagt van een kleine organisatie. De contacten onderhouden met scholen, het coördineren van bezoekende scholen en het inplannen van de Stadsdocenten, vraagt veel tijd. Tot 2021 maakte Arcam deel uit van het samenwerkingsverband 'Sprekend Amsterdam', waarbij er voor de deelnemende instellingen en bezoekende scholen één centraal aanspreekpunt was voor de acquisitie en planning. Met het wegvallen van deze samenwerking, merken we dat het moeilijk is om deze taken goed te beleggen binnen de huidige formatie. Zodoende onderzoeken we momenteel nieuwe manieren om samen te werken met collega instellingen op gebied van de coördinatie van het educatieprogramma. In 2023 hopen we daar een nieuwe vorm voor te vinden. Vanaf oktober 2022 is Mirjam van Klink ingeschakeld als interim coördinator educatie. Zij was eerder betrokken bij de totstandkoming van het lespakket Vloeibare bouwstenen. Mirjam neemt deze coördinatie-taken waar tot medio 2023.

Realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken

Staartje corona

Bijna heel januari was Arcam gesloten vanwege de lockdown. De tentoonstelling Sub Terra stond t/m 6 februari en kon de laatste 2 weken nog net open voor publiek, waarna we weer dicht moesten voor de opbouw van Private_Eye_Butler_Spy die op 26 februari opende. In tegenstelling tot vroeger, is de opbouw van tentoonstelling verlengd naar 2 weken omdat de expo's groter van opzet zijn en gebouwwullend. Hierdoor kent Arcam meer gesloten dagen dan voorheen.

am

ar

Entree

Sinds 1 juni 2022 betalen mensen voor hun bezoek aan Arcam. Met de aankoop van een ticket dragen onze bezoekers bij aan een toekomstbestendig Arcam en aan een solidaire en gezonde culturele sector. De verkoop van tickets heeft het ook mogelijk gemaakt dat wij vermeld staan als museum waar stadspashouders welkom zijn en dat wij als museum aangesloten zijn bij de I amsterdam City Card, waardoor toeristen ons gratis kunnen bezoeken op vertoon van hun kaart.

Publicaties / Bookshop

Met de realisatie van maar liefst 6 publicaties, én een lijvige cassettebundel van de 6 nieuwe publicaties, ontstond er behoefte aan de professionalisering van de webshop. Alle eigen publicaties en publicaties van derden die Arcam ook in de fysieke bookshop verkoopt zijn sinds september 2022 eenvoudig te bestellen via shop.arcam.nl.

Open Calls

Een oproep voor het groenste gebouw van Amsterdam, voor het open stellen van je gebouw tijdens de Dag van de Architectuur Amsterdam, een Open Call voor het insturen van je eigen vlag van Amsterdam, een oproep voor speculatief ontwerp van het huis in een getechnologiseerde, gedigitaliseerde toekomst voor de tentoonstelling *Private_Eye_Butler_Spy*, de jaarlijkse oproep voor de publieksjury, een oproep voor een foto van je favoriete brug van Amsterdam voor de foto-expo en publicatie *Sprong* over het IJ, een Open Call for Papers voor *Architect in Residence Raumplan*, een oproep aan wooncoöperaties voor actie: 2022 kende vele oproepen dan wel uitkomsten van oproepen waar massaal gehoor aan wordt gegeven. De oproepen worden verspreid via onze standaard kanalen (website, nieuwsbrief, social media), maar ook actief via opleidingen, netwerk, social media van derden en kranten. Zo kregen we ruim 100 aanmeldingen binnen voor de publieksjury van de Amsterdamse Architectuurprijs na de melding in *Het Parool*. Dezelfde krant deelde de oproep voor de bruggenexpo.

Nieuwe AAP huisstijl

In mei 2022 reikten we voor de 15e keer de Amsterdamse Architectuurprijs uit en dat vierden we met een nieuwe, feestelijke AAP-huisstijl, ontwikkeld door HOAX. De identiteit was zowel online als ter plaatse doorgevoerd in posters, makelaarsborden, bierviltjes, sponsorborden én niet te vergeten een spiksplinternieuwe ambachtelijke award, gerealiseerd in samenwerking met sponsor Aberson.

am

ar

Videomarketing

In 2022 hebben we de ingezette lijn van videomarketing voortgezet. Met elke tentoonstelling in 2022 (Private_Eye_Butler_Spy, Vloeibare Bouwsteen en Playing Architecture) is er een video ontwikkeld die via website, nieuwsbrief, betrokkenen en social media verspreid is. Sommige video's leggen de sfeer van de tentoonstelling vast, waarbij andere video's de programmamaker aan het woord laten met uitleg over de tentoonstelling. Ook zijn er video's geproduceerd van specifieke site-specifiek kunstinstallaties uit tentoonstellingen (Pee Privacy Project van Woven Studio en Clams van Marco Barotti), hebben we makers aan het woord gelaten in videoportretten (Subjective Atlas of Amsterdam), de AAP nominaties uitgelicht en onze Architect in Residence Tom van Arman terug laten kijken op zijn periode als AiR. Voor een samenwerking met de gemeente Amsterdam over een interdisciplinaire bodembenadering hebben we maar liefst 7 video's geproduceerd. We hebben bewust geëxperimenteerd met diverse videomakers om veel te leren en te testen. In totaal hebben we in 2022 18 video's geproduceerd en 3 reels.

Inclusiviteit en diversiteit

In 2022 zijn we begonnen met onderzoeken hoe Arcam kan bijdragen aan het verhogen van het bewustzijn voor het thema toegankelijkheid van de (gebouwde) samenleving. Adviezen van belangenverenigingen die bij ons langskwamen, testprogramma's (zoals een excursie naar het Nationaal Holocaust Namenmonument voor mensen met een visuele beperking), de bevindingen van een jurylid in een rolstoel in de publieksjury van de Amsterdamse Architectuurprijs en experimenten in onze tentoonstellingen (routing, leesbaarheid, taalgebruik) hebben tal van verbeterpunten opgeleverd. Naast het organiseren van specifieke programmering, hebben we online ook ingezet op verbetering. Zo ondertitelen we tegenwoordig bijvoorbeeld alle video's die we produceren.

Een belangrijk gevolg van het verbreden van onze gesprekspartners in de stad is dat we via hen toegang krijgen tot nieuwe netwerken en ook inspiratie opdoen voor belangrijke aandachtspunten in de stad. Zo werd de rol van Eric Groot Kormelink in de publieksjury van de AAP aanleiding voor ons huidige jaarprogramma Architectuur voor Iedereen, en werd Cliëntenbelang een belangrijk kennisnetwerk. Via de Subjectieve Atlas ontsluiten we via uiteenlopende organisaties, zoals We Sell Reality, Verdedig Noord en IHLIA, de blinde vlekken van opdrachtgevers en ontwerpers in de stad.

am

ar

Samenwerking Heemschut

Arcam is een samenwerking aangegaan met Erfgoedvereniging Heemschut om de Arcam Architectuurgids aan te vullen met bijzondere Amsterdamse gebouwen, plannen en wijken uit de Post-'65 periode. De architectuur uit de periode 1965-1990 is uniek. Uniek vanwege de aandacht vanuit architecten voor de leefbaarheid van gebouwen, voor de gebruikers en hoe men binnen een gebouw met elkaar omging. Hoewel de interesse en waardering voor de architectuur uit deze periode de laatste jaren toeneemt, blijkt er nog te vaak een gebrek aan animo voor het behoud van deze jonge architectuur. Daarom zet Arcam in samenwerking met Erfgoedvereniging Heemschut de Post-65 architectuur in de spotlights.

Gebouwen om naar uit te kijken

Vaste prik aan het begin van elk jaar is het uitkijken naar de op te leveren gebouwen van dat jaar. In 2022 kregen we veel reacties op de lijst van architectenbureaus die hun project ook graag een plekje wilden geven in het rijtje. Een vervolgartikel zette deze projecten nog eens op een rijtje. Op LinkedIn en aan de reacties te zien, wordt arcam.nl gezien als een belangrijke portal waarop je graag opgenomen wilt worden.

Afwijkingen in de realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken***Producerende activiteiten*****Producties**

Het gerealiseerde aantal coproducties valt hoger uit dan verwacht (van 11 naar 17) in verband de intensievere samenwerking met Pakhuis de Zwijger.

Arcam heeft in verband met de coronacrisis geen internationale (co)producties kunnen organiseren in 2022.

Presentaties

De verhoging van het aantal presentaties van de producerende activiteiten is mede ingegeven door de intensievere samenwerking met Pakhuis de Zwijger.

Bezoeken

Een significante daling in het aantal bezoeken van de producerende activiteiten is te wijten aan de verlaging van het aantal bezoekers aan het informatiecentrum vanwege

am

sluiting in januari vanwege de coronacrisis en nog steeds een gebrek aan toeristen. 'De nog geldende coronamaatregelen in sommige landen, luchtruimsluitingen, internationale spanningen en prijsstijgingen kunnen het herstel van toerisme in 2022 en de jaren erna dempen'. [bron: Bezoekersprognose 2022-2024, gemeente Amsterdam]. Ook de opbouw van de tentoonstellingen duurt langer vanwege de grootte van de expo's waardoor we 2 weken in plaats van 1 week gesloten zijn. Dat scheelt op jaarbasis 3 weken. De grootste bepalende factor voor de daling is de entreeheffing sinds juni, waardoor de inloop voor toevallige passanten hoogdrempelig is geworden. Een verhoging van de digitale activiteiten daarentegen komt door de online events, die Arcam heeft georganiseerd, ingezet én doorgezet door de coronacrisis. Met de daling voor ogen, hebben we ingezet om in 2023 een zo universeel mogelijke toegankelijke vaste opstelling te ontwikkelen voor een breed publiek om het tij te keren.

Presenterende activiteiten

Activiteiten

Het aantal activiteiten valt bijna 36 % lager uit, van een verwachte 114 naar 74 activiteiten. Deze verlaging is te wijten aan de wereldwijde coronacrisis en de prijsstijging. De verschillen zijn aan te wijzen bij internationale (co)programmering, door het annuleren van de 1Lectures (de internationale lezingenreeks met de Academie van Bouwkunst Amsterdam), bij de commerciële verhuur, en bij de buurtgerichte activiteiten. In het voorjaar hebben we het risico niet durven nemen om de geplande Engelstalige Architecture Talk en Walk te organiseren. In plaats daarvan hebben we in samenwerking met architour en de gemeente Amsterdam Nederlandstalige fietstours langs de IJ-oeveren aangeboden. Ook hebben we onze tijd en kennis ingezet om specials te organiseren voor specifieke doelgroepen, zoals mensen met een beperking, en in de samenwerking met partners, zoals Heemschut.

Bezoeken

De bezoekers van de eigen programmering in 2022 (2.689) ontloopt het verwachte aantal van 2021 (2.435) niet. Het grote verschil zit hem hier ook wederom in de Internationale (co)producties, de commerciële verhuur en de buurtgerichte activiteiten, met redenen die hierboven beschreven staan.

ar

Talentontwikkeling

Net als in 2021 lag de focus van de Dag van de Jonge Ontwerper in 2022 op de deelnemers aan PEP (Professional Experience Programme), zonder daarbij nog partners en prijzen rondom jonge ontwerpers uit te nodigen. Daarom is het aantal gerealiseerde deelnemers teruggelopen van de verwachte 300 naar 85.

Educatie

In 2022 is het programma rondom cultuureducatie weer aangetrokken. In de bereikte deelnemers zien we een verschuiving van VMBO t.o.v. VO in de realisatie ten opzichte van de begroting: die eerste groep blijft achter op de laatste. De totalen van contacturen als bereikte deelnemers liggen grotendeels op schema, waarbij het aantal bereikte deelnemers nog licht achterblijft op de cijfers in de aanvraag. In de aanvraag voor het Kunstenplan 2021-2024 zijn bezoekcijfers opgenomen voor Groeistad, de website voor erfgoed in de klas, voortgekomen uit het eerdere samenwerkingsverband Sprekend Amsterdam. Omdat het platform momenteel een onvoldoende betrouwbare manier kent om de daadwerkelijke bezoekers en bijbehorend bereik op de website te registreren, is gekozen om deze cijfers niet mee te nemen in de realisatie. Voor Groeistad waren in de aanvraag 265 contacturen en 2.325 deelnemers, alle binnen het primair onderwijs.

Verhouding betalende/niet-betalende bezoekers

Van het totaal aantal bezoeken (9.464) in 2022 zijn er 4.452 betalende bezoekers en 4.922 niet betalende bezoekers. Dat betekent dat 48% van het totaal aantal bezoekers betaalt voor de activiteiten die Arcam zelf organiseert of mede-organiseert. Dit is een stijging van 19 procentpunt t.o.v. 2021.

Deze stijging is te verklaren doordat Arcam met ingang van 1 juni 2022 entree is gaan heffen voor een bezoek aan ons informatiecentrum. Een bezoek kost € 4, studenten en kortingskaarthouders (zoals de Stadspas met blauwe ruit) zijn welkom voor € 2. Tot 18 jaar blijft het informatiecentrum gratis toegankelijk, net als voor Stadspashouders met groene stip. Naast entreegelden voor de galerie, zijn de meeste betalende bezoekers terug te vinden bij onze presenterende activiteiten, zoals de Winterlezingen en Zomerwandelingen Nieuwe Stad op Zondag.

am

ar

Bedrijfsvoering verantwoording

Realisatie: staat van baten en lasten

Hoewel 2022 nog achter gesloten deuren begon, stond het grootste deel van het jaar in het teken van de opheffing van de coronamaatregelen en daarmee de heropening van het land en de wereld. Na 2021 geëindigd te zijn met een negatief resultaat van € 20.774, stond 2022 vanuit financieel perspectief in het teken van voorzichtigheid en het opnieuw opbouwen van Arcam's weerstandsvermogen. Dit is terug te zien in het behaalde resultaat van € 20.839 positief.

De verschillen tussen de ingediende begroting en het resultaat worden hieronder verder toegelicht.

Baten

8. Publieksinkomsten

Behalve dat de activiteiten in januari nog geen doorgang konden vinden zoals bedoeld, merkten we ook in de rest van het jaar dat de bezoekerscijfers achterbleven op eerdere prognoses. Dit resulteert ook in 2022 in lagere publieksinkomsten dan begroot. De inkomsten uit de Tafel van Arcam zijn vanaf 2022 opgenomen onder de publieksinkomsten i.p.v. sponsoring (€10,6K). Wanneer deze inkomsten buiten beschouwing worden gelaten, zitten de gerealiseerde publieksinkomsten op 43% van de begroting.

9. Sponsorinkomsten

De baten uit samenwerkingsovereenkomsten met woningcorporaties zijn gezien de aard van de overeenkomsten in de realisatie opgenomen onder de overige directe inkomsten (-€ 35K). De inkomsten uit de Tafel van Arcam zijn vanaf 2022 opgenomen onder publieksinkomsten (-€8K). De inkomsten uit project sponsoring zijn verdubbeld.

10. Overige (directe) inkomsten

De baten uit samenwerkingsovereenkomsten met woningcorporaties zijn gezien de aard van de overeenkomsten in de realisatie opgenomen onder de overige directe inkomsten in plaats van onder sponsoring (€ 44,1K). Ook zijn er maatwerkactiviteiten gerealiseerd, zoals het modereren van externe activiteiten, tekstuele bijdragen, en overige activiteit gerelateerde baten. Tot slot zijn er financiële bijdragen gedaan binnen diverse

am

activiteiten, zoals de Winterlezingen, de tentoonstellingen en de nieuwe publicatiereeks 'Welkom thuis in de stad van morgen' (samen € 47,9K).

11. Indirecte opbrengsten

De verhuurinkomsten van het Arcam-paviljoen voor externe evenementen vielen tegen door de geldende coronarestricties en de nasleep daarvan gedurende het jaar. Daarnaast was er meer ruimte vrijgemaakt voor de tentoonstellingen en andere publieksactiviteiten, waardoor verhuuraanvragen vaak te groot waren om in te passen binnen de bestaande programmering.

12. Bijdrage AFK Kunstenplan

De bijdrage vanuit het AFK Kunstenplan valt €7,4K hoger uit dan begroot. Dit verschil vloeit voort uit indexaties in het verslagjaar en voorgaande jaren.

13. Overige subsidies gemeente Amsterdam

De bijdrage vanuit de gemeente Amsterdam, Ruimte & Duurzaamheid, valt €16,9K hoger uit dan begroot. Dit verschil vloeit voort uit indexaties in het verslagjaar en voorgaande jaren.

14. Overige subsidies uit publieke middelen: structureel

In de begroting was een structurele subsidie van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie opgenomen (€ 200K). Deze is in 2020 afgewezen.

15. Overige subsidies uit publieke middelen: incidenteel

Vanaf 2021 is begonnen met de uitvoering van de activiteiten binnen het 5D ExpoLab, voorheen Stadsmaquette. De reeds ontvangen bedragen voor het 5D ExpoLab vallen vrij in het resultaat, gebaseerd op de daadwerkelijke besteding in het boekjaar. Dit resulteert in een verschil van € 117,5K ten opzichte van de begroting. Daarnaast ontving Arcam in 2022 van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie voorschotten op twee toegekende subsidies: een jaarprogrammasubsidie ad € 72,4K, en een projectsubsidie voor de *Subjectieve Atlas van Amsterdam* ad € 19,9K.

16. Bijdragen uit private middelen

Vanaf 2021 is begonnen met de uitvoering van de activiteiten binnen het 5D ExpoLab, voorheen Stadsmaquette. De reeds ontvangen bedragen voor het 5D ExpoLab vallen vrij in het resultaat, gebaseerd op de daadwerkelijke besteding in het boekjaar. Dit

resulteert in een verschil van € 44,5K ten opzichte van de begroting. De in de begroting opgenomen gekapitaliseerde bijdragen van € 62K zijn omwille van het overzicht niet in de realisatie opgenomen. Tot slot is een post van € 2K opgenomen onder de publieksinkomsten. Het resterende verschil van € 20K bestond uit begrote private projectsubsidies, die uiteindelijk niet zijn aangevraagd.

Lasten

17. Beheerslasten personeel

In de begroting zijn de personele lasten verdeeld over activiteiten- en beheerslasten door middel van een verdeelsleutel, gebaseerd op de urenadministratie van 2020. In 2021 is deze systematiek aangescherpt, onder andere door de te registreren werkzaamheden van de medewerkers volgens de definitie van het Handboek verantwoording meerjarige subsidies van het AFK in te delen. Bij nadere inspectie bleek dat niet alle werkzaamheden in 2021 onder de juiste categorie zijn ingedeeld (beheer cq. activiteiten). Dit is in 2022 gecorrigeerd. Procentueel komen de beheerslasten personeel grotendeels overeen met de begroting (29,5% t.o.v. 28,2%). In absolute zin wijken de kosten af met €25,5K t.o.v. de begroting. Dit komt voort uit de periodieke stijgingen van de salarissen, hogere pensioenkosten, invoering van een scholingsbudget en hogere reiskosten woon-werkverkeer. Daarnaast is er sprake van een uitkering van de ziekteverzuimverzekering wegens een langdurend verzuimende medewerker. Ter vervanging van deze medewerker is in de laatste maanden van het verslagjaar een uitzendkracht ingehuurd.

18. Beheerslasten materieel

De beheerslasten materieel vallen €156,6K hoger uit dan begroot. In de begroting is een verdeelsleutel toegepast op de verdeling van de algemene kosten over de materiële beheer- en activiteitenlasten. Deze verdeelsleutel vloeide voort uit de urenadministratie 2020, zoals ook toegepast bij de personeelslasten. Deze systematiek is in de realisatie losgelaten: de materiële activiteiten- en beheerslasten zijn in de boekhouding verwerkt volgens de definities zoals omschreven in het handboek verantwoording meerjarige subsidies van het AFK. Huisvestingslasten worden bijvoorbeeld niet langer doorgerekend aan de activiteitenlasten, zoals in de begroting nog wel het geval was. Hetzelfde geldt voor de algemene bedrijfslasten. Dit heeft een verschuiving binnen de materiële lasten tot gevolg in de realisatie.

Er was sprake van een verdubbeling van de energiekosten (€10,8K naar €22,7K). Ook is een post niet-aftrekbare omzetbelasting opgenomen in de realisatie van €20,8K, op

basis van het fiscaal advies uit 2021. Dit bedrag was niet opgenomen in de begroting. Ook was er in 2022 sprake van een post advieskosten ad €17,3K, welke hoofdzakelijk bestond uit fiscaal advies.

Tot slot is er in 2022 €21,4K besteed aan groot onderhoud. Dit betrof de vervanging van de vloerbedekking en IT-infrastructuur op de kantoorverdieping, en het herstellen van de gietvloeren op de overige verdiepingen. Deze werkzaamheden maken deel uit van het MOP.

19. Activiteitenlasten personeel

In de begroting zijn de personele lasten verdeeld over activiteiten- en beheerslasten door middel van een verdeelsleutel, gebaseerd op de urenadministratie van 2020. In 2021 is deze systematiek aangescherpt, onder andere door de te registreren werkzaamheden van de medewerkers volgens de definitie van het Handboek verantwoording meerjarige subsidies van het AFK in te delen. Bij nadere inspectie bleek dat niet alle werkzaamheden in 2021 onder de juiste categorie zijn ingedeeld (beheer cq. activiteiten). Dit is in 2022 gecorrigeerd. Procentueel komen de activiteitenlasten personeel grotendeels overeen met de begroting (70,5% t.o.v. 71,8%). In absolute zin wijken de kosten af met €43,8K t.o.v. de begroting. Dit komt voort uit de periodieke stijgingen van de salarissen, hogere pensioenkosten, invoering van een scholingsbudget en hogere reiskosten woon-werkverkeer. Daarnaast zijn er binnen het verslagjaar een aantal omvangrijke activiteiten uitgevoerd, zoals de tentoonstellingen, het 5D ExpoLab, en de ontwikkeling van de nieuwe publicatiereeks 'Welkom thuis in de stad van morgen'. Dit laat zich zien in de kosten voor inhuur.

20. Activiteitenlasten materieel

De activiteitenlasten materieel vallen € 217,9K lager uit dan begroot. In de begroting is een verdeelsleutel toegepast op de verdeling van de algemene kosten over de materiële beheer- en activiteitenlasten. Deze verdeelsleutel vloeide voort uit de urenadministratie 2020, zoals ook toegepast bij de personeelslasten. Deze systematiek is in de realisatie losgelaten: de materiële activiteiten- en beheerslasten zijn in de boekhouding verwerkt volgens de definities zoals omschreven in het handboek verantwoording meerjarige subsidies van het AFK. Huisvestingslasten worden bijvoorbeeld niet langer doorgerekend aan de activiteitenlasten, zoals in de begroting nog wel het geval was. Hetzelfde geldt voor de algemene bedrijfslasten. Dit heeft een verschuiving binnen de materiële lasten tot gevolg in de realisatie.

ar

Omdat 2022 nog in het teken stond van onzekerheid over de uitvoerbaarheid van de voorgenomen activiteiten, en welke gevolgen dit zou hebben op de bedrijfsvoering in het algemeen, zijn de werkbegrotingen van de activiteiten voorzichtig ingestoken. Dit resulteert in een lagere besteding dan gebruikelijk. Daarnaast is een deel van de ontwikkelde publicaties uit de publicatiereeks 'Welkom thuis in de stad van morgen' geactiveerd tegen een waarde van €13,8K.

21. Rentebaten en -lasten

Betreft de negatieve (te betalen) rente op de banktegoeden.

Solvabiliteit

Het solvabiliteitspercentage in 2022 bedraagt 79,2%. Het door het AFK gestelde maximumpercentage is 75%. Onder de kortlopende schulden zijn ook de vooruitontvangen subsidies en bijdragen opgenomen die betrekking hebben op het 5D ExpoLab (voorheen Stadsmaquette) ad € 235,7K. Dit bedrag is toegezegd door de betrokken partijen en ook daadwerkelijk ontvangen door Arcam, en wordt besteed in de periode 2021-2024. Wanneer het solvabiliteitspercentage wordt berekend zonder deze post, bedraagt deze 33,2%.

Vreemd vermogen (inclusief Stadsmaquette)	405.152
Vreemd vermogen (exclusief Stadsmaquette)	169.496
Totale vermogen	511.242
Solvabiliteit <i>inclusief</i> Stadsmaquette	79,2%
Solvabiliteit <i>exclusief</i> Stadsmaquette	33,2%

Liquiditeit

De current en quick ratio zijn beide 1,2, en voldoen daarmee aan de door het AFK gestelde minimumwaarde van 1.

am

Analyse staat van baten en lasten (formulier jaarverantwoording AFK)

Verschillen tussen onderstaand schema en de jaarrekening komen voort uit afronding.

Baten	2022 € begroting	2022 % begroting	2022 € realisatie	2022 % realisatie
Publieke baten (ex. AFK 2021-2024)	€400.000	43%	€449.871	47%
Subsidie AFK 2021-2024	€230.000	25%	€237.419	25%
Eigen inkomsten	€290.300	32%	€261.902	28%
Totaal baten	€920.300	100%	€949.192	100%

Lasten	2022 € begroting	2022 % begroting	2022 € realisatie	2022 % realisatie
Activiteitenlasten	€749.650	82%	€575.518	62%
Beheerslasten	€170.000	18%	€352.180	38%
Totale lasten	€919.650	100%	€927.698	100%

Analyse balans (formulier jaarverantwoording AFK)

Verschillen tussen onderstaand schema en de jaarrekening komen voort uit afronding.

Solvabiliteitspercentage	€ 2021	% 2021	€ 2022	% 2022
Vreemd vermogen [?]	577.515	87,1%	405.152	79,2%
Totale vermogen [?]	662.766	100%	511.241	100%
Liquiditeit	€ 2021		€ 2022	
Vorraden	0		14.214	
Vorderingen	154.221		171.848	
Liquide middelen	493.816		310.144	
Vlottende activa	648.037		496.206	
Kortlopende schulden	577.515		405.152	
Netto werkkapitaal [?]	70.522		91.054	

Liquiditeitspercentage	2021	2022
Current ratio [?]	1,1	1,2
Quick ratio [?]	1,1	1,2

ar

Organisatie

Bestuur en directie

De Stichting Architectuur Centrum Amsterdam (Arcam), hierna 'Arcam', is een ANBI die werkt volgens het bestuur-directiemodel. Het bestuur bestaat uit minimaal drie leden, en benoemt uit zijn midden een voorzitter, secretaris en penningmeester. Bestuurders worden benoemd voor een periode van drie jaar, en zijn twee keer herbenoembaar. In 2022 bestond het bestuur uit zeven leden. Het bestuur is de werkgever van de directie, bestaande uit de directeur. De directeur geeft leiding aan het bureau, en is gevolmachtigd om de stichting te vertegenwoordigen namens het bestuur. Bestuur en directie werken met een bestuurs- en directiereglement, waarin de onderlinge afspraken en mandaten zijn vastgelegd. Twee bestuurders houden jaarlijks, namens het voltallige bestuur, een functioneringsgesprek met de directeur.

In het bestuur is expertise aanwezig op het gebied van stadsontwikkeling, marketing, juridische en financiële zaken. Er is een rooster van aan- en aftreden en bij vervanging van bestuursleden wordt rekening gehouden met een periode van overdracht. In 2021 is het profiel van het bestuur geactualiseerd.

Gerard Comello heeft gekozen om geen derde termijn aan te gaan als bestuurder in 2023. Gerard heeft sinds 2016 twee bestuurstermijnen vervuld, en heeft zich in die periode intensief bezighouden met onder andere de Stadsmaquette. Begin 2023 wordt er een nieuwe voorzitter geworven.

Het functioneren van het bestuur staat jaarlijks op de agenda. Het bestuur komt regulier 6 a 7 keer per jaar samen en additioneel ad hoc indien wanneer nodig. Er zijn op jaarlijkse basis monitor- en/of evaluatiegesprekken met de sponsors, de Gemeente Amsterdam en het AFK.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond in 2022 uit:

Gerard Comello, voorzitter
Partner, Lingotto

am

ar

Cathelijne Hermans, secretaris-penningmeester
Associate Director Sustainable Mobility, Royal Haskoning DHV

Tess Broekmans
Directeur | Stedenbouwkundige, Urhahn

Marjolijn van Goethem
Zelfstandig woordvoerder en strategisch communicatieadviseur

Roger Tan
Onafhankelijk bestuurder

Tobias Verhoeven
Directeur, Synchron

Robbert van der Vliet
Advocaat akdp advocaten

C

Samenstelling directie

De directie bestond in 2022 uit Indira van 't Klooster.

Nevenfuncties bestuur

Gerard Comello:
Geen nevenfuncties.

Cathelijne Hermans:
- Secretaris Zwemvereniging Het Y

Tess Broekmans:
- Vakcoördinator Stedenbouw Professioneel Ervarings Programma (PEP)

Marjolijn van Goethem:
Geen nevenfuncties.

Roger Tan:
- Voorzitter bestuur Stichting DigiGO

am

- Strategisch adviseur (zelfstandig)
- Ondernemer in de spirits sector

Tobias Verhoeven:

- Bestuurslid NEPROM

Robbert van der Vliet:

Geen nevenfuncties.

Rooster van aftreden bestuur

Bestuursleden worden benoemd voor een periode van drie jaar, en zijn twee keer herbenoembaar.

Naam	Functie	1° benoeming	2° benoeming	3° benoeming	Einde lopende termijn	Herbenoembaar	Aftreden uiterlijk in
Gerard Comello	Voorzitter	28-11-2016	28-11-2019	-	Dec 2022	Nee *	
Cathelijne Hermans	Secretaris-penningmeester	01-01-2022			Dec 2024	Ja	Dec 2030
Tess Broekmans	Lid	01-01-2022			Dec 2024	Ja	Dec 2030
Marjolijn van Goethem	Lid	01-01-2022			Dec 2024	Ja	Dec 2030
Roger Tan	Lid	01-01-2020	01-01-2023		Dec 2025	Ja	Dec 2028
Tobias Verhoeven	Lid	01-01-2020	01-01-2023		Dec 2025	Ja	Dec 2028
Robbert van der Vliet	Lid	29-01-2018	29-01-2021		Jan 2024	Ja	Jan 2027

* Gerard Comello treedt op eigen verzoek af als voorzitter en bestuurslid per 31 december 2022.

Werkgeverschap en opdrachtgeverschap (Fair Practice)

Medewerkers in loondienst van Arcam worden beloond volgens Arcam's eigen loongebouw. Arcam is niet aangesloten bij een cao. Dit loongebouw is geïnspireerd door de Museum CAO, en volgt qua salariering de richtlijn Functie- en Loongebouw presentatieinstellingen, zoals gepubliceerd door De Zaak Nu. Om medewerkers tegemoet te komen in de enorme kostenstijgingen van de afgelopen periode, is besloten om het loongebouw per 1 januari 2023 met circa 10% te indexeren. De laatste indexatie van het loongebouw vond plaats in 2017.

In het kader van goed werkgeverschap is er daarnaast in 2022 een scholingsbudget ingesteld bij Arcam. Streven is om jaarlijks minimaal 2% van de loonsom te reserveren als scholingsbudget waar medewerkers in loondienst gebruik van kunnen maken. Inzet van dit budget wordt gemotiveerd binnen de persoonlijke ontwikkelplannen van de medewerkers, die door het jaar heen met leidinggevenden worden getoetst en bijgesteld.

Als architectuurinstelling past Arcam de Fair Practice Code toe op een manier die past bij de discipline. Architecten hebben een andere status dan kunstenaars omdat zij veelal een eigen bureau hebben en in opdracht werken van overheid, ontwikkelaars en private opdrachtgevers. De galerie van Arcam stelt hen in staat om hun werk aan een groter publiek te presenteren. Veelal worden de gepresenteerde objecten in bruikleen gegeven. Daar waar ontwerpers meedoen aan ontwerpstudio's en gevraagd worden om hun ontwerp kwaliteit in te zetten, ontvangen zij een vergoeding.

Scheppende en uitvoerende kunstenaars uit andere disciplines, net als andere ingehuurde zelfstandigen, ontvangen een marktconforme vergoeding, waarbij de principes uit de Fair Practice Code worden gehanteerd.

Toepassing Wet Normering Topinkomens

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is op Arcam van toepassing. Een verantwoordingsoverzicht maakt deel uit van de jaarrekening. De bezoldiging van de directeur is lager dan het door de WNT gestelde maximumbedrag. Het bestuur is onbezoldigd.

Cyberveiligheid en privacy

Naar aanleiding van de AVG is intern een werkwijze van toepassing waarin rollen en verantwoordelijkheden zijn verdeeld rondom dataverwerking, hoe data wordt verwerkt en wat het protocol is bij eventueel datalekken. Er zijn maatregelen getroffen voor adequate beveiliging (zowel bij de digitale werkplekken van medewerkers als op onze website). De website voorziet in een privacyverklaring en een cookieverklaring en er zijn bewerkingsovereenkomsten met derden gesloten.

ar

Toepassing Code Cultural Governance

Arcam volgt de Governance Code Cultuur. Het bestuur neemt het initiatief voor het verankeren van de code in de organisatie en draagt zorg voor het naleven ervan door de organisatie. Hieronder wordt voor ieder van de acht principes van de code uitgelegd hoe deze door Arcam worden toegepast.

Waarde scheppen in en voor de samenleving

Principe 1 - De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren

Arcam, hét centrum voor architectuur in Amsterdam, is al ruim dertig jaar een ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapsontwerp in de Amsterdamse metropoolregio. Van daaruit belicht en verkent Arcam de actuele stedelijke opgaven en ambities die de komende jaren impact zullen hebben op de stad.

Principe 2 – De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit')

Arcam volgt alle principes uit de Governance Code Cultuur op: er zijn in 2022 geen afwijkingen.

Integer en rolbewust handelen

Principe 3 – Bestuurders en toezichhouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen

Bij het werven van nieuwe bestuursleden wordt altijd gekeken naar de hoofd- en nevenfuncties van de bestuurder in kwestie, en of daar mogelijk conflicten zijn voor het functioneren van Arcam. Daarnaast wordt jaarlijks in het bestuursverslag een overzicht van nevenfuncties gepubliceerd van de bestuurders.

Principe 4 – Bestuurders en toezichhouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar

am

De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in het bestuursreglement. Daarnaast is er een actueel bestuursprofiel beschikbaar. Jaarlijks evalueert het bestuur haar eigen functioneren.

Zorgvuldig besturen

Principe 5 – Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie

De algemene en dagelijkse leiding is door het bestuur gedelegeerd aan de directeur. De taken en verantwoordelijkheden van zowel het bestuur als de directeur, zijn vastgelegd in een bestuurs- en directiereglement.

Principe 6 – Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie

De directeur zorgt dat er binnen de inhoudelijke, financiële en organisatorische kaders wordt gewerkt, welke zijn vastgesteld door het bestuur. Deze kaders houden rekening met de missie en positie van Arcam als culturele instelling.

In het kader van goed werkgeverschap is er in 2022 een scholingsbudget ingesteld bij Arcam. Streven is om jaarlijks minimaal 2% van de loonsom te reserveren als scholingsbudget waar medewerkers in loondienst gebruik van kunnen maken. Inzet van dit budget wordt gemotiveerd binnen de persoonlijke ontwikkelplannen van de medewerkers, die door het jaar heen met leidinggevend worden getoetst en bijgesteld. Daarnaast is in 2022 een protocol vertrouwenspersoon opgesteld door het bestuur en gedeeld binnen het team.

Goed toezicht uitoefenen

Principe 7 – De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit

In 2022 heeft het bestuur 6 keer vergaderd, samen met de directie. Daarnaast vond het jaarlijkse functioneringsgesprek met de directeur plaats met twee bestuursleden. Bij het functioneringsgesprek met de zakelijk leider was de penningmeester betrokken.

Principe 8 – De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid

ar

In 2021 is het bestuursprofiel vernieuwd, rekening houdende met de verschillende aanwezige en gewenste competenties, achtergronden en netwerken binnen het bestuur. Jaarlijks bekijkt het bestuur of het profiel nog actueel is. Dit profiel diende als fundament voor de wervingsprocedure van de nieuwe bestuurders.

Toepassing van de principes van de Code Culturele Diversiteit

Culturele diversiteit is structureel verankerd in de educatie. Het wijkgerichte programma is divers in opleidingsniveau en bereikt jongeren over de gehele breedte van de stad. Sinds 2018 is er een doorlopende leerlijn van basisschool tot voortgezet onderwijs van vmbo tot gymnasium. In de galerie zijn meerdere nieuwkomers in Nederland actief als vrijwilliger. Diegenen met een achtergrond in de architectuur worden geïntroduceerd bij het netwerk en ondersteund bij het zoeken naar een betaalde functie.

Arcam hanteert de strategie om door middel van haar programmering het publiek meer divers te maken. Met onze Architects in Residence trekken we een diverser, en bovendien jonger, publiek. Daarnaast hebben we ons gericht op het verbreden van de intellectuele toegankelijkheid van onze programma's, door bijvoorbeeld het toepassen van minder vakjargon. Binnen de Subjectieve Atlas en Architectuur voor Iedereen geven we daarnaast het woord aan ondervertegenwoordigde groepen in Amsterdam.

Risicoanalyse

In deze paragraaf beschrijven we aantal risico's die we ofwel doorlopend monitoren, ofwel die we in 2022 ondervangen hebben.

Strategie

Arcam is het architectuurcentrum van Amsterdam. Om deze lokale positie goed te kunnen (blijven) vervullen, is een landelijke aanwezigheid en betrokkenheid van groot belang, ondanks dat dat niet tot de kerntaken van een lokaal architectuurcentrum behoort. Het is belangrijk om deze balans doorlopend te bewaken. We ontwikkelen momenteel plannen die zowel inzetten op breder publieksbereik en –participatie, als op verdieping voor professionals met het doel wederzijds relevante informatie te kunnen uitwisselen.

am

Governance

Halverwege 2021 is de beschrijving van de interne werkprocessen bijgewerkt en aangescherpt (AO/IB). Daarbij zijn ook de interne mandaten onder de loep genomen, en waar nodig bijgesteld. Ook is er een autorisatiesysteem ingevoerd voor het verwerken en accorderen van inkoopfacturen. Door deze aanscherping zijn gerelateerde risico's ondervangen.

Financieel

In 2021 hebben we, op advies van een fiscalist, een correctie aan moeten brengen in de aftrekbare voorbelasting (onderdeel van de omzetbelasting), vanwege de combinatie van economische en niet-economische activiteiten die Arcam kent. Deze correctie heeft in 2022 gezorgd voor een kostenpost van € 20,8K, en heeft mogelijk ook gevolgen voor toekomstige boekjaren. Op dit moment is Arcam in afwachting van een definitief standpunt van de inspecteur van de Belastingdienst.

Operationeel

Doordat de afgelopen jaren oude banden zijn aangehaald en nieuwe contacten zijn gelegd, is Arcam goed zichtbaar bij haar stakeholders binnen de sector. Dit heeft echter als gevolg dat Arcam soms overvraagd wordt, waardoor scherpe keuzes moeten worden gemaakt in welke activiteiten wel en niet kunnen worden uitgevoerd. Hoewel dit in principe een positief signaal is, is het belangrijk om de werkdruk goed te bewaken binnen het team.

ar

Toelichting stand van zaken onderhoud en MOP

Actualisatiedatum MOP

Maart 2023

Hoe is het MOP in 2022 nageleefd? Waar zitten de afwijkingen en waarom?

Volgens plan zijn in 2022 een aantal grote onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Zo is de vloerbedekking op de kantoorverdieping van het Arcam-paviljoen vervangen, en zijn de gietvloeren op de overige verdiepingen hersteld en bijgewerkt. In 2023 zijn daarnaast de begrote posten in het MOP gecontroleerd, en bijgesteld waar nodig voor de komende jaren.

Licht toe indien de afwijking van het resultaat MOP ten opzichte van de geplande reservering in 2022 meer dan 20% bedraagt

Niet van toepassing.

Zijn er onderdelen aan het gebouw die niet voldoen aan minimaal conditieniveau 3 (volgens NEN 2767)?

Nee.

En als er onderdelen zijn conditieniveau 4 of 5, wanneer worden ze opgepakt?

Niet van toepassing.

Welke maatregelen worden genomen om het onderhoud en de bestemmingsreserve MOP op peil te houden?

Er wordt jaarlijks een bedrag gedoteerd aan de bestemmingsreserve MOP om te voorzien in de uitgaven voor de komende jaren. Jaarlijks worden de begrote bedragen in het MOP gecontroleerd en waar nodig bijgesteld. De jaarlijkse dotatie in de volgende boekjaren wordt, indien nodig, bijgesteld om de bestemmingsreserve op peil te houden.

c

am